

**การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 27**
**The Development of Professional Learning Community
Supervision Guideline for Teachers Under the Jurisdiction of
Secondary Education Service Area 27**

ธีรวุฒิ หอมอินทร์¹, ธัชชัย จิตรนันท์²
Teerawut Homin¹, Thatchai Chittranun²

¹หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Master of Education Program in Educational Administration, Mahasarakham University

²อาจารย์, คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²Lecturer, Faculty of Education, Mahasarakham University

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 2) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 การดำเนินการวิจัยมี 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยการวิเคราะห์สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 15 คน และครูผู้สอนจำนวน 324 คน ใช้เทคนิคการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ระยะที่ 3 พัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยอาศัยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความจำเป็น PNI (Modified) ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการวางแผน 2) การสังเกตการสอน 3) การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชน

การเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้โดยรวมระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ : การนิเทศภายใน, ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ABSTRACT

The research is intended to 1) study the elements and indicators of professional learning community supervision guideline for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27, 2) study the present condition, preferred conditions of professional learning community supervision for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27, 3) develop a professional learning community supervision guideline for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27, The operations consisted of three stages. Phase 1 Study of elements and indicators of supervision, analysis, synthesis and composition metrics for supervision from related documents and research. Verification received from Five experts. Phase 2 Study of the current condition and desirable conditions of professional learning community supervision for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27. Sample was included school administrators 15 people and teachers 324 that obtain from Stratified Random Sampling by questionnaires with 5 degree of scale. Phase 3 was to develop a professional learning community supervision guideline for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27. Verification was confirmed by five experts. The researcher has been used percentage mean standard deviation and PNI (Modified) for statistics.

The research found that :

1. The elements and indicators of professional learning community supervision consisted of four main areas : 1) planning 2) classroom observation 3) classroom observation analysis 4) feedback.

2. The present condition of professional learning community supervision guideline for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27 in overall was at a high level. The preferred conditions was at a highest level in overall.

3. The experts evaluate that The professional learning community supervision guideline for teachers under the jurisdiction of secondary education service area 27 was appropriately and possibility at the highest level.

Keywords : Supervision, Professional Learning Community

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ เนื่องจากปัจจัยสำคัญของการพัฒนาประเทศ คือคุณภาพของคน และการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคน ดังนั้นการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพสามารถพัฒนาคนในประเทศให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สมดุลทั้งสติปัญญา จิตใจ ร่างกายและสังคม เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียนตลอดชีวิต มีคุณธรรมจริยธรรม ย่อมเป็นรากฐานของการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าของประเทศในทุกด้าน (The Secretariat of the House of Representatives, 2011) ในทางปฏิบัติแล้ว สถานศึกษาถือเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีความสำคัญมากที่สุด เพราะเป็นหน่วยปฏิบัติการหลักในการจัดการเรียนการสอน ถ้าหากจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพดีแล้ว ประชาชนส่วนใหญ่ย่อมมีประสิทธิภาพ มีความรู้ มีปัญญาพึ่งตนเองได้ การจัดการเรียนการสอนนั้นสถานศึกษาต้องดำเนินการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ และความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดได้ ทำเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (Office of the National Education Commission, 2011)

เพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 47 จึงได้มีบทบัญญัติว่า “ให้มีระบบการประกันคุณภาพ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปฏิบัติอย่างหลากหลาย ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการที่สำคัญคือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ” โดย การนิเทศภายใน เป็นความพยายามของผู้ทำหน้าที่นิเทศจะช่วยให้คำแนะนำแก่ครูและผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้สามารถปรับปรุงการสอนของตนให้ดีขึ้นการนิเทศภายในจะช่วยให้เกิดความงอกงามด้านวิชาชีพ ช่วยพัฒนาความสามารถของครูช่วยในการคัดเลือกและปรับปรุงวัสดุประสงค์ของการศึกษา ช่วยในการคัดเลือกอุปกรณ์การสอนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีสอนและช่วยในการประเมินผลการเรียนการสอน (Charoenthoy, 2010) การนิเทศภายในถือเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย ในการดำเนินงานให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางวิชาการและนวัตกรรมการสอนต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการให้กำลังใจสร้างแรงจูงใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษาได้แสดงศักยภาพของตนเองในการจัดการเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่คุณภาพที่สูงขึ้นของผู้เรียน (Martwiset, 2010) ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงต้องทราบภารกิจหลัก และมีความตระหนักในสภาพปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับหลักกระบวนการ เทคนิควิธี และกิจกรรมการนิเทศเป็นอย่างดี (Maneesri, 1999)

ปัจจุบันพบว่า แม้โรงเรียนจะมีการจัดทำโครงการนิเทศภายในบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับข้อบ่งชี้ ภารกิจการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ แต่ยังไม่สามารถดำเนินการและสร้างระบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีอุปสรรคและข้อจำกัดบางประการของโรงเรียน เช่น ความรู้ความสามารถของผู้นิเทศงานวิชาการในการวางแผนการนิเทศภายในที่สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน หรือขาดเทคนิค ขั้นตอนวิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพและบริบทของโรงเรียน ดังนั้นกระบวนการนิเทศภายในจึงไม่สามารถ

ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Loariandee, 2013) ซึ่งสอดคล้องกับผลการติดตามและประเมินผล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พบว่า สถานศึกษาควร ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครู โดยสถานศึกษาจะต้องมีวิธีการนิเทศภายในที่ถูกต้องเหมาะสมในการ ช่วยเหลือแนะนำให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะการจัดการที่ดีจะเป็นกุญแจ นำไปสู่ความสำเร็จขององค์กร ซึ่งกระบวนการดังกล่าวนี้ควรเน้นการใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา (Office of the Education Council, 2009)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษา จำนวน 60 โรงเรียน เป็นหน่วยงานกำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานให้ครูในสังกัดสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ผลการดำเนินการจัดการศึกษาในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า นักเรียนในสถานศึกษา แต่ละแห่งมีผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน โดยหลายโรงเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และ บางโรงเรียนมีระดับผลสัมฤทธิ์ที่ต่ำกว่าปีการศึกษาที่ผ่านมา ส่งผลต่อความเชื่อมั่นด้านคุณภาพและ มาตรฐานโดยรวมของเขตพื้นที่ (The Secondary Education Service Area Office 27, 2015) หากมี การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยระบบการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู

ซึ่งเป็นเวทีของครูที่เป็นนักปฏิบัติมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีปฏิบัติ นำผลของการปฏิบัติมาแลกเปลี่ยน เรียนรู้กันโดยมีเป้าหมายให้กันเรียนได้เรียนรู้มีการพัฒนาด้านสติปัญญาที่ซับซ้อน ด้วยการทำงานเป็นทีม และเรียนเป็นทีม เน้นการเรียนรู้ของครูแบบที่เรียนจากการปฏิบัติงานโดยตรง (Panich, 2012) เกิดเป็น การรวมกลุ่มของบุคคลที่มีวิสัยทัศน์และค่านิยมร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนหรือพูดคุยสอบถามเชิง วิพากษ์วิจารณ์ การปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมีการสะท้อนผลการปฏิบัติงานและรวมมื่อรวม พลังกันปฏิบัติงานโดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ และส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาชีพครู (Mitchell and Sackney, 2001) ได้อย่างเป็นรูปธรรม ครูจะมีการพูดคุยปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ มากขึ้นการพูดคุยปรึกษาหารือดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ พัฒนาตนเอง และเป็นการเสริมสร้าง บรรยากาศในการร่วมมือกันเป็นหมู่คณะ ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขต พื้นที่การศึกษา และสามารถลดความกดดันที่ครูผู้สอนมีต่อการนิเทศภายในได้

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึง ประสงค์เกี่ยวกับการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 และพัฒนาแนวทางการดำเนินการนิเทศภายในโดยใช้ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เป็นรูปธรรม มีความเป็นไปได้ ส่งเสริมบรรยากาศ ในการร่วมมือกัน เป็นหมู่คณะในสถานศึกษา เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในการดำเนินการนิเทศภายในและยกระดับคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทาง วิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
2. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

สังเคราะห์คุณลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากแนวคิดของ DuFour and Eaker, Scrilbner and others, Hipp and Huffman, DuFour and others, Kenoyer, วิจารย์ พานิช ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม เรวณี ชัยเขาวรัตน์ วรลักษณ์ ชูกำเนิด และอนุสรรา สุวรรณวงศ์ และสังเคราะห์ องค์ประกอบของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากคุณลักษณะของชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพและแนวคิดของ Glattorn, Harris, Allen, Acheson and Gall, Copeland and Boyan, ชารี มณีศรี, คณะกรรมการการระดมศึกษาแห่งชาติ, สจัด อุทรานันท์ และวัชรรา เล่าเรียนดี

2.กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลยืนยันความเหมาะสมขององค์ประกอบ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบไปด้วยนักวิชาการ 1 คน ศึกษานิเทศก์ 1 คน ผู้บริหาร 1 คน และครูผู้สอน 2 คน

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบประเมินระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดในการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ระยะที่ 2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัด สพม. 27

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชน การเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัด สพม. 27 จากข้อคำถามที่สร้างขึ้นจากองค์ประกอบ และตัวชี้วัดในการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่ได้จากการศึกษาระยะที่ 1

2.ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 154 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,693 คน ใน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำนวน 60 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 15 คน และครูผู้สอน จำนวน 324 คน รวมกลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 339 คน ได้มาโดยการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่ง ชั้นภูมิ

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้ แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.85

ระยะที่ 3 พัฒนาแนวการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1.ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 ศึกษาแนวทางการนิเทศภายในจากสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อสร้างเป็นร่างแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

1.2 ศึกษาความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

2.กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้สอน รวมจำนวนทั้งหมด 9 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ซึ่งประกอบด้วย นักการศึกษา ศักขานิเทศก์ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 5 ท่าน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

3.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เรื่อง แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

3.2 แบบประเมินแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวชี้วัดการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พบว่า ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 13 องค์ประกอบย่อย ดังนี้

องค์ประกอบหลักที่ 1 ด้านการวางแผน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบย่อย คือ การสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยม บรรทัดฐานร่วมกัน การวางแผนเป้าหมายของการนิเทศ เครื่องมือและตารางเวลา และการอำนวยการและการสนับสนุน

องค์ประกอบหลักที่ 2 การสังเกตการสอน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ ความเข้าใจร่วมกันระหว่างครูผู้สังเกตการสอนกับครูผู้สอน ทักษะและความรู้ในการสังเกตการสอน และการวางตัวและความตั้งใจในการสังเกตการสอน

องค์ประกอบหลักที่ 3 การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ การมีส่วนร่วมของครูผู้สังเกตการสอนและครูผู้สอน การมุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของนักเรียน และการอธิบายผลการวิเคราะห์

องค์ประกอบหลักที่ 4 การให้ข้อมูลย้อนกลับประกอบด้วย 3 องค์ประกอบย่อย คือ ความชัดเจนเป็นรูปธรรม ความเป็นกัลยาณมิตร และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2. ผลศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71, S.D.=0.77$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การวางแผน ($\bar{X}=3.86, S.D.=0.80$) รองลงมา คือ การสังเกตการสอน ($\bar{X}=3.85, S.D.=0.78$) และการวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน ($\bar{X}=3.60, S.D.=0.70$) โดยด้านที่ต่ำที่สุด คือ การให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X}=3.54, S.D.=0.79$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.85, S.D.=0.41$) เมื่อพิจารณาเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X}=4.88, S.D.=0.37$) รองลงมา คือ การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน ($\bar{X}=4.85, S.D.=0.43$) และการสังเกตการสอน ($\bar{X}=4.84, S.D.=0.43$) โดยด้านที่ต่ำที่สุด คือ การวางแผน ($\bar{X}=4.83, S.D.=0.41$) ลำดับความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน การสังเกตการสอน และการวางแผน

3. ผลการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเห็นว่า แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีระดับความเหมาะสมโดยรวมระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.86, S.D.=0.36$) ความเป็นไปได้โดยรวมระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.67, S.D.=0.36$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีระดับความคิดเห็นโดยรวมของผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในระดับมากที่สุด ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) การสังเกตการสอน 3) การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับ สอดคล้องกับ วัชรฯ เล่าเรียนดี (2552) ที่นำเสนอขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศภายในว่า มี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre-observation Conference) ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตการสอน (Observation) ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน (Analysis) และขั้นตอนที่ 4 การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Conference) ทั้งนี้องค์ประกอบหลัก 4 ด้านข้างต้น ประกอบไปด้วยองค์ประกอบย่อย 13 ข้อ คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ ค่านิยม บรรทัดฐานร่วมกัน 2) การวางเป้าหมายของการนิเทศ 3) เครื่องมือและตารางเวลา 4) การอำนวยความสะดวกและการสนับสนุน 5) ความเข้าใจร่วมกันระหว่างครูผู้สังเกตการสอนกับครูผู้สอน 6) ทักษะและความรู้ในการสังเกตการสอน 7) การวางตัวและความตั้งใจในการสังเกตการสอน 8) การมีส่วนร่วมของครูผู้สังเกตการสอนและครูผู้สอน 9) การมุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของนักเรียน 10) การอธิบายผลการวิเคราะห์ 11) ความชัดเจนเป็นรูปธรรม 12) ความเป็นกัลยาณมิตร 13) เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ถูกกำหนดขึ้นให้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของคุณลักษณะของชุมชนการเรียนรู้ทาง

วิชาชีพ 5 ประการ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยม และบรรทัดฐานร่วมกัน 2) การร่วมกันเรียนรู้และร่วมกันปฏิบัติงาน 3) การมุ่งเน้นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติงาน 5) ภาวะผู้นำและการสนับสนุน สอดคล้องกับ อนุสรณ์ สุวรรณวงศ์ (2559) ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย และพบว่า คุณลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในบริบทการศึกษาไทย ประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1) การมีวิสัยทัศน์ ค่านิยม และบรรทัดฐานร่วมกัน (2) การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 3) มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การสะท้อนผลการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ และ 5) ภาวะผู้นำร่วมทางการบริหาร สอดคล้องกับวรลักษณ์ ชูกำเนิด (2557) ที่ทำการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบด้านพื้นที่การเรียนรู้ของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูบริบทโรงเรียนในประเทศไทย ที่พบว่า องค์ประกอบของชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบทโรงเรียนในประเทศไทยมีความสัมพันธ์ส่งผลต่อเนื่องกันอย่างเป็นเหตุและผลอย่างเป็นลำดับตามองค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ชุมชนกัลยาณมิตรตามวิถีไทยส่งผลให้เกิดความไว้วางใจและรับฟัง 2) ภาวะผู้นำ เ้าศักยภาพทำให้เกิดการเผยแพร่ของผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3) วิสัยทัศน์เชิงศรัทธาร่วมทำให้เกิดพลังเข็มทิศ วิสัยทัศน์ร่วม 4) ระบบเปิดแบบฝึกกำลังมุ่งสู่ผู้เรียนทำให้เกิดการเผยแพร่เป็นเจ้าของงานการเรียนรู้ 5) ระบบทีมเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่ผู้ภาวะและจิตวิญญาณความเป็นครูทำให้เกิดเจตจำนงร่วมพัฒนาวิชาชีพ 6) พื้นที่เรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจบนฐานงานจริงทำให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงบนฐานงานจริง

2. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 มีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับมินตรา ลายสนิทเสรีกุล (2557) ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับโสภณ พลสมบัติ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบ้านภูดิน อำเภอปทุมรัตน์ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งพบว่า สภาพก่อนการพัฒนากระบวนการนิเทศภายในการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียนดังกล่าวยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอขั้นตอนการดำเนินการที่ไม่ชัดเจน เครื่องมือการนิเทศภายในไม่ได้มาตรฐาน ครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องระบบการนิเทศภายใน ที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากปัญหา 2 ประเด็น ประเด็นแรกคือ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนาการนิเทศภายในสถานศึกษาจากหน่วยงานภายนอก แม้แนวคิดในปัจจุบันจะให้ความสำคัญกับการนิเทศในสถานศึกษา แต่กระนั้นสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความพร้อมในการพัฒนาที่แตกต่างกัน บางแห่งอาจมีบุคลากรที่สามารถร่วมกันพัฒนาระบบและดำเนินการในระบบนิเทศการศึกษาได้ด้วยตนเอง แต่ก็จะมีสถานศึกษาอีกจำนวนมากที่ขาดความพร้อมและต้องการการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในสภาพปัจจุบันยังขาดการให้การสนับสนุนส่งเสริม เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ดำเนินการนิเทศอย่างจริงจังและเป็นระบบ และประเด็นที่สองคือ ความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการนิเทศการศึกษาในวงกว้างมีไม่มาก ทำให้องค์ความรู้และนวัตกรรมทางการนิเทศไม่ได้รับการเผยแพร่และพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้มากนักสถานศึกษาทั่วไป จึงไม่มีโอกาสได้เรียนรู้และนำนวัตกรรมการนิเทศมาประยุกต์เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตลอดจนขาดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับศาสตร์และองค์ความรู้และประสบการณ์ความสำเร็จในการ

ดำเนินการนิเทศในสถานศึกษา การขาดการสนับสนุนส่งเสริมด้านการนิเทศการศึกษาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ยิ่งส่งผลให้สภาพปัญหาการนิเทศในสถานศึกษายังไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขอย่างจริงจัง

3. ลำดับความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การวิเคราะห์ผลการสังเกตการสอน การสังเกตการสอน และการวางแผน ซึ่งสามารถตีความได้ว่าโรงเรียนมักมีแผนงานรองรับการดำเนินการนิเทศภายในอยู่แล้ว สิ่งที่ยังดำเนินการได้ไม่ดีคือการปฏิบัติตามแผนงาน โดยเฉพาะการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งจะเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ครูผู้สอนได้ข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับมินตรา ลายสนิทเสรีกุล (2557) ที่ทำการวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพากรุงเทพมหานคร พบว่า สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตเบญจบุรพา กรุงเทพมหานคร มีลำดับความต้องการจำเป็น ด้านหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ต้องอาศัยการนิเทศภายในและการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรมีการทดลองใช้แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ก่อนนำไปใช้ปฏิบัติจริงทั่วทั้งองค์กร เพื่อปรับรายละเอียดบางส่วนให้เข้ากับบริบทจริงของสถานศึกษา

1.2 การนำแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ไปใช้ ควรเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อให้บุคลากรเกิดความคุ้นเคยและเกิดความชำนาญ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาประสิทธิภาพของการใช้แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 เปรียบเทียบกับการใช้แนวทางการนิเทศแบบอื่นๆ

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้แนวทางการนิเทศภายในโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน

REFERENCE

Charoentho, G. (2010). A Development of Internal Supervision Guidelines by Coaching of Administrators under the Office of Phranakhon Si Ayutthaya Education Service Area 2. Master's thesis. Phra Nakhon Si Ayutthaya: Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. [In Thai]

- Chugumnerd, W. (2014). **A Model of a Professional Learning Community of Teachers Toward 21st Century Learning of Schools in Thailand.** *Academic Services Journal*, 25(1), 123-134, January-April. [In Thai]
- Laisanitseeekul, M. (2014). **Strategies to establish a professional learning community in schools of Benjaburapha Joint Campus in Bangkok.** *Online Journal of Education*, 9(3), 392-406. [In Thai]
- Loariandee, W. (2013). *Teaching Methods for Professional Teacher*. Nakhon Pathom: Silpakorn University Printing House. [In Thai]
- Maneesri, C. (1999). **Supervision.** (4th ed.) Bangkok: Sophon Printing. [In Thai]
- Martwiset, K. (2010). **Development of Chaturaphukphimanratchadapisek's Supervision Operation.** Master's thesis. Mahasarakham : Mahasarakham University. [In Thai]
- Mitchell, C., & Sackney, L. (2001). **Profound Improvement : Building Capacity for a Learning Community.** Lisse: Swets & Zeitlinger. Office of the National Education Commission. (2545). **Supervision in School.** Bangkok: The Teachers' Council of Thailand Ladprao.
- Office of the Education Council. (2009). **Education reform Suggestion in the 2nd decade.** Bangkok: Prikwan Graphic Company Limited. [In Thai]
- Panich, V. (2012). **Way to Create Learning for student in 21st Century.** Bangkok: Sodsri-Saridwongso Foundation. [In Thai]
- Phonsombat, S. (2008). **Development of Supervision's System in Barnphudin School Pathumrat District Roi Et Province.** Master's thesis. Mahasarakham : Mahasarakham University. [In Thai]
- Suwannawong, A. (2016). **Character of Professional Learning Community in Thailand Educational.** *Panyapiwat Journal*, 8(1), 163-175, January-April. [In Thai]
- The Secondary Education Service Area Office 27. (2015). **The Secondary Education Service Area Office 27 Strategic Plan 2015.** Roi Et: The Secondary Education Service Area Office 27. [In Thai]
- The Secretariat of the House of Representatives. (2002). **Teacher professional development and Education reform.** Bangkok: The Secretariat of the House of Representatives. [In Thai]